

СЕКЦІЯ 3. КЛАСИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЗАХОДУ І СХОДУ

Керівники: *Денисюк Ольга, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії мистецтва НАОМА; Рижова Олександр, аспірантка кафедри ТІМ НАОМА*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-78>

Антонюк Олександр, здобувач наукового ступеня доктора мистецтв НАОМА (науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор Ю.В. Романенкова).

ВІДОБРАЖЕННЯ ТЕМИ ВІЙНИ У ГРАФІЧНИХ ТВОРАХ ХУДОЖНИКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Ключові слова: художники ХХ століття, графічне мистецтво, війна, Отто Дікс, Фернан Леже, Пабло Пікассо.

Oleksandr Antoniuk, postgraduate student, NAFAA (Academic mentor: professor Yulia Romanenkova)

REPRESENTATION OF THE THEME OF WAR IN THE GRAPHIC WORKS OF ARTISTS OF THE 20TH CENTURY

Abstract. The article examines the representation of the theme of war in the graphic works of three artists of the 20th century, namely: Otto Dix, Fernand Léger and Pablo Picasso. Their approaches to reproducing the horrors and consequences of war events are analyzed through graphic art, through which each of them conveys their own vision and experience. The article emphasizes the importance of graphics as a means of documenting the horrors of war.

Key words: artists of the 20th century, graphic art, war, Otto Dix, Fernand Léger, Pablo Picasso.

Тема війни відіграє важливу роль у творчості багатьох художників ХХ століття. Світові війни та локальні збройні конфлікти цього періоду змінили суспільну свідомість загалом, вплинувши також і на світобачення митців. Зокрема, графіка стала потужним засобом відображення реалій війни, а також рефлексій на наслідки воєнних подій завдяки виразності лінії, контрастам і драматичній символіці. Віддаючи належне тому, що

було зроблено попередниками, слід розглянути творчість трьох видатних художників ХХ століття – німецького художника Отто Дікса, французького митця Фернана Леже та іспанського майстра Пабло Пікассо, кожен з яких по-своєму відображав тему війни.

Німецький художник Отто Дікс, учасник Першої світової війни, створив цикл офортів під назвою «Війна» (1924), де реалістично зобразив жахіття, свідком яких він був на фронті. У своїх роботах Дікс акцентував увагу на стражданні солдат, що беруть участь у бойових діях, а також на руйнуваннях, які приносить війна. Його графіка була позначена жорсткими, часто різкими лініями, за рахунок чого вона ще яскравіше описує агресію та насильство. Відомий офорт «Траншея» зображує, як земля стає ареною трагедії, заповненою понівеченими тілами. Вибір графіки як засобу творчого вираження дозволив Діксу передати гостроту своїх вражень і створити візуальний архів воєнного досвіду.

Французький художник Фернан Леже працював під час Другої світової війни. Він використав абстракцію, щоб показати, як війна перетворює людей на деталі великого механізму. У графічних роботах Леже механічні форми та фрагментовані фігури відображають безособову силу війни, що знищує людське життя. Його роботи показують, як війна дегуманізує і руйнує звичний порядок. За допомогою насиченої композиції та геометричних форм Леже підкреслив безособовість війни, втілюючи її образ як суцільний хаос та велику машину смерті, що захоплює і перемелує все на своєму шляху.

Іспанський художник Пабло Пікассо, створюючи графічні серії під час громадянської війни в Іспанії, висвітлював тему страждань цивільного населення. Відомий своїм антивоєнним посланням у «Герніці», він також створив низку графічних робіт, присвячених бомбардуванням і трагедії мирних жителів. В його офортах і літографіях фігури людей часто спотворені, а вирази обличчя відображають паніку і безвихідь. За допомогою грубих ліній і контрастів Пікассо передав глибокий емоційний заряд і напругу. Його графіка стає своєрідним символом жахів, які війна приносить у життя простих людей, демонструючи, що мистецтво може набувати своєрідної форми протесту проти насильства.

Роботи Отто Дікса, Фернана Леже і Пабло Пікассо, хоча й відрізняються стилістично, мають спільну рису – вони не просто документують жахи війни, а й намагаються показати її руйнівний вплив на людей і суспільство. Дікс використовує деталізований реалізм, щоб створити майже фотографічні зображення боїв і страждань. Леже, навпаки, використовує абстракцію, щоб передати хаос і відчуження, викликані війною. Пікассо ж акцентує на символізмі й експресії, показуючи, як війна торкається мирних жителів. Таким чином, три художники поєднують різні стилі та підходи, щоб розкрити тему війни з різних точок зору.

Тема війни у творчості художників ХХ століття є важливим елементом як культурної пам'яті, так і суспільного протесту проти війни. Роботи Отто Дікса, Фернана Леже та Пабло Пікассо залишаються значущими свідченнями того, як війна впливає на особистість і суспільство в цілому. Кожен з них знайшов свій стиль і метод, щоб передати жорстокість і руйнування, які приносить війна. Їхній внесок підкреслює важливість графіки як виразного засобу втілення історичних подій і людських переживань, роблячи ці роботи актуальними для наступних поколінь.